СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1.

Рік LIV. Ч. 166. Ню Йорк і Джерзі Ситі, субота 24. серпня 1946. No. 166. New York and Jersey City, Saturday, August 24, 1946. Vol. LIV

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America, FIVE CENTS elsewhere.

ТІТО ЗАДОВОЛЬНИВ ЧАСТИННО АМЕРИКАНСЬКЕ УЛЬТІМАТУМ

У відповідь на ультіматум американського уряду югославський диктатор Тіто наказав негайно звільнити частину інтернованої залоги та пасажирів зістрілених югославами американських літаків, пообіцяв дати сатисфакцію та видав гострий наказ югославській армії зі забороною стріляти до будьяких закордонних літаків, військових чи цивільних — повідомив американський амбасадор з Югославії. Справа югославських провокацій продовжує бути предметом першого міжнароднього зацікавлення, хоча після частинно позитивної відповіді Тіта загальне напруження дещо послабло. Югославський представник у Парижі переговорював зі советським міністром закордонних справ В. Молотовом.

ЄХИДНІСТЬ БОЛЬШЕВИКІВ НА ПАРИЗЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

На пленарній сесії Мирової Конференції в Парижі, дня 22. серпня, представник Советської України, Дмитро Мануїльський, знов відіграв головну ролю большевицької єхидності. Виконуючи доручення своїх кремлівських хазяїнів, він гостро виступив проти Греції, обвинувачуючи її в „балканізації" міжнародних відносин та називаючи її „фашистським союзником" і „реакційним опресором національних меншин".

ВИХАВ ДЛЯ ДОПОМОГИ СКИТАЛЬЦЯМ.

Філядельфійський „Шлях" проголосив, що дня 4. серпня виїхав до Европи о. І. Стах, б. секретар еп. К. Богачевського, зі завданням „нести поміч нашим скитальцям на місцях їхнього перебування".

НЕ „ВІЛЬНА ЖІНКА", АЛЕ НЕВІЛЬНИЦЯ!

Большевицькі У. Щ. Вісті помістили статтю якоїсь Ольги Калиновської з Станиславова в Галичині п. н. „Голос вільної жінки", що відзивався на обласній нараді жінок, що відбулись у цьому місті. Отже ця „вільна жінка" промовила з трибуни ось так: „Щира подяка безсмертному Леніну і Великому Сталіну, що навчили людей, як жити". За це „довго й гаряче аплодували їй у залі".

А чи може бути в Советах інакше? Та ж як би хто згадав про неволю, за таке зараз пішов би до тюрми, на заслання, чи на шибеницю!

„УКРАЇНЦІ — НАЙБІЛЬШ ВВІЧЛИВІ ЛЮДИ".

Так висказується про українців Джан Фишер у статті „Залякані люди в Кремлі", поміщеній в „Гарперс Мегезин" за серпень 1946. Він стверджує це на підставі досвіду, перебуваючи в Україні як член місії УНРРА, що наглядала над розподілом допомоги в Україні. Та много людей, пише Фишер зникло з овиду вчасі сталінської чистки, в 1937 році, мабуть не за що інше, а тільки за це, що ставились приязно до чужинців. Це навчило людей бути тепер ще обережнішими під тим оглядом, пише Фишер, що щойно вернув до Злучених Держав. Описуючи, чого й кого лякається Кремлін (найбільше Злучених Дрежав!), Фишер згадує теж і про величезне знищення України.

ПОЛЯКИ В „МАЛОПОЛЬСЦЕ".

Нюйорський „Нови Сьвят" пише про те, що діється на західно-українських землях з поляками, зокрема про „Одпольщене Малопольскі Всходней". Каже, що Львів уже цілковито „відпольщений". Часопис надіється, що ще залишилось в Галичині до 100,000 поляків. В станиславівськім давнім воєвідстві, пише газета, вже нема поляків, а є ще села з поляками в повітах: тернопільськім, теребовельськім, скалатськім, збаразькім, бережанськім і перемиськім. В статті читаємо ще таке: „Напади і морди з чисто українського боку вже минулися. Грасують ще „бандерівці", але щораз рідше. Вони натискають на приспішення виїзду останніх поляків з цеї землі".

ЗАБОРОНА ВИВОЗУ ЛІТЕРАТУРИ З СССР.

З Вашингтону доносять, що советський уряд — тихо й без гомону — заборонив висилку до Злучених Держав книжок, журналів, брошур і т. п. Не дістає жадної літератури навіть Конгресова Бібліотека в Вашингтоні, хоч замовила багато книжок. Відчувають це болюче, як пишеться, різні „російські інститути" та ці, що розголошують російські видання. Адміністрація Конгресової Бібліотеки звернулась до секретаря стейту Бирнса, щоби переговорив цю справу в Парижі з советським міністром закордонних справ Молотовом.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ШПИГ ЗА УКРАЇНЦЯМИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ

Асошієйтед Прес повідомляє з Франкфурду над Майном, що єдиним здемаскованим большевицьким шпигом, який використовував УНРРА для своєї підривної роботи, була Лена Герц-Крупенко. Вона сама призналася, що була агентом НКВД та що її завданням було шпигувати за українськими скитальцями. УНРРА повідомила, що Лена Герц-Крупенко зголосилася до праці в УНРРА як лікар, подаючи себе за німку. Зі свого „стратегічного посту" начального лікаря одного табору скитальців вона слідкувала за активністю українців. Американська контррозвідка відмовилась подати, чи Герц-Крупенко відкрила теж яку американську військову таємницю та подала до НКВД. При цій нагоді Асошієйтед Прес пригадує, що багато українців, які підчас війни мусіли покинути свою батьківщину та які перебувають в таборах УНРРА в Німеччині, відмовилися вертатися до Советського Союзу. Згідно з американською практикою їх не змушується силою до повороту, хіба що зажадано б їх видачі як воєнних злочинців. Шпигунку Герц-Крупенко, в мешканні якої знайдено велику кількість наркотиків, з а в е р н е н о до Советів. УНРРА заявила, що вона нічого не знала ані про активність Герц-Крупенко, ані про те, що вона була большевицьким шпигом.

З РОСІЙСЬКОЇ ШКОЛИ МІЖ ЛЕМКАМИ.

В москвофільській, філядельфійській „Правді" поміщено статтю п. н. „І на хлопів треба бука" у відповіди на допис у цій газеті, що „на попів треба бука". Стаття береться до „хлопів", головно „правоєлавних лемків", що не дбають за школу і не посилають дітей вчитись „руского язика", себто російської мови Читаємо в цій статті таке:

„Я нераз хотів відчинити російську школу. Проголосив я в церкві, що зачинається наука, та щоби діти, що є у шкільному віці, прийшли до школи. На перший раз прийшло 10, на другий раз пятеро, а на третій двоє. Я заявив на проповіді, що буду вчити, хоч би тільки одна дитина ходила. Але потім і цеї одної не було".

НЕВІЛЬНИКИ, А НЕ „ВІЛЬНІ НАЩАДКИ"!

Советська пропаганда пише про „вільних нащадків" Тараса Шевченка, що зібрались в днях 13 і 14 червня цього року в Києві в Будинку-музею Т. Шевченка, щоби відзначити сторіччя перебування поета в Києві. На сесії мала бути присутна внучка поета — Людмила Прохорівна Шевченко. Доповіді виголосили: Середа, Яценко і Д. Я. Лукіянович зі Львова, що говорив на тему „Шевченко і Франко".

„ВІДЗНАЧИЛИ" РІЧНИЦЮ...

Советські джерела доносять, що „трудящі міста Львова відзначили другі роковини визволення міста", та що зприводу цього львівський державний історичний музей підготовив виставку. Великий розділ виставки присвячено темі „Львів у сталінській пятирічці".

ТА ДЕ НАМ ДО СОВЕТІВ!

Пишуть большевицькі У. Щ. Вісті, що в Америці більшість газет не передбачила, як випадуть останні вибори на президента і не вгадала, що вийде президентом Рузвелт.

Признаємо, що так було. Зате в Советах є така виборча система, що не тільки люди в Советах, але в цілому світі знають наперед, хто, коли і чим буде вибраний. От ідеал! Куди там американцям до нього! Ось такі „ідеальні" вибори пропагують У. Щ. Вісті й в Америці. У них усе сталінське — ідеальне.

НЕ БЕРУТЬ СОВЕТСЬКИХ ПАШПОРТІВ.

З письма з Парижа, поміщеного в нюйорській газеті „Новое Русское Слово", виходить, що російські еміґранти в Парижі не спішаться брати советські пашпорти. Советське посольство повело в цьому напрямі сильну аґітацію при допомозі Союзу Советських Патріотів. Цікаве це, як цей дописуватель описує аґітаційні зібрання. Пише, що вони відбуваються в такий самий спосіб, як зібрання в Советах. Отже салі обвішані советськими прапорами і портретами Сталіна. Советських дипльоматів, що прибувають на зібрання, витають хлібом і сіллю. Співають на початку нарад советський гимн, а в промовах складають відповідні підданчі заяви Сталінови, при чому при кожній згадці за Сталіна плещуть і встають з місць. Одним словом, пише, кореспондент, усе іде „успішно" проте число тих, що зголошуються по пашпорти, постійно — зменшується.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

СПРОСТОВАННЯ.

У вчерашньому (165) числі „Свободи", в статті „Колябораціоніст ч. 1", закралась друкарська помилка: В 21 рядку знизу, в реченні, „Той сам Молотов, який в 1949 році...", має бути: Той сам Молотов, який в 1939 році...

Знов у „Голосах читачів" має бути в наголовку „24 серпня 1939".

ЗІ ЛЬВОВА ДО ЧЕРНІВЕЦЬ.

Бригада артистів Львівського театру опери і балету відвідала, як пишуть совєтські ґазети, місто Чернівці на Буковині, де поставила три опери: „Чі-чіо-сан", „Севільський цирулик" та „Вахчисарайський фонтан".

Конґрес американських і словянських квізлінґів

Комуністична пропаґанда веде тепер день за днем велику аґітацію серед американців словянського походження, щоб їх затягнути на сталінське збіговище, яке комуністи задумують влаштувати в Ню Йорку в Медисон Сквер Ґарден, в неділю 22. вересня, знагоди „Третього Конґресу Американських Словян".

Думаємо, що „американські словяни" уже визнаються на московсько-комуністичній пропаґанді, що хотіла б далі дурити їх „словянофільством", а ловлячи їх на цю словянську вудку, вживати їх до таких акцій, що диктовані з Москви і є проти інтересів нашого краю, як і тих словянських країв, з яких походять американці словянського походження. Ці „словянські" збіговища, що їх орґанізують усякі Кржицкі, Пірінскі й їм подібні, це ні американські, ні словянські, ні американсько-словянські зібрання. Це є зібрання — комуністичні. Ці зібрання мають помагати Кремлеві поширяти комунізм в Америці та здобувати тут прихильників для політики і диктатури Сталіна та діставати згоду американських словян на московське поневолювання словянських країв і народів.

Пишемо про це ще й тому, що тепер Кремлін почав звертати щораз більшу увагу на баламучення американських українців, висилаючи сюди щораз частіше пропаґандистів з України. Між іншим аранжери „Третього Словянського Конґресу" в Ню Йорку вже оголошують, що на цей зїзд прибуде з Совєтів відома подружня пара: польська письменниця Ванда Васілєвска і „міністер заграничних справ Совєтської України" Олександер Корнійчук. Значить, що буде нова спроба ширення баламути ще зокрема серед американських українців.

Москва вислала „делеґацію" до українців в Канаді

Заходом комуністів, що сховалися під назву „Товариства Українців Канади", влаштовується тепер по різних канадійських містах „Фестивалі" української пісні. На тих концертах виступають „гості з України". Таких „делеґатів" вислала Москва до Канади пятьох. Ними є: Лука Паламарчук, редактор, Семен Стефаник, професор, Андрій Малишко, поет, Іван Паторжинський і Зоя Гайдай — оперові співаки.

Про приїзд тих „гостей" і „делеґатів" заговорили канадійські українці через свою пресу. Заговорили цікаво, що варта дещо з цього передати.

„Український Голос" пише в статті п. н. „Сіль в оці" між іншим таке:

„Не з любови посилає Москва українську делеґацію до Канади, а радше зо страху. Вона бачить потребу щось робити, щоби канадійських українців більш прихильно до себе настроїти. Не зацитькала українців фікцією української держави, якою пробувала зацитькати їх минулого року, то пробує зацитькати їх хоч фікцією української культури. Глядіть, мовляв, хахли, що українська культура в нас ще не знищена. На власні очі погляньте на пятьох оставших при життю робітників з области української культури... Отже тіштеся, хахли, радуйтеся, що хоч держави ні прав не маєте, то бодай маєте пять представників своєї культури з ласки Москви.

„Москва посилає українську делеґацію до Канади. Вона не посилає її до комуністів, бо їм не потрібно, тільки до не-комуністів. Вона хоче переконати цею делеґацією українців в Канаді, що українська культура в Совєтськім Союзі розвивається. Цим вона хоче здобути симпатію канадійських українців. Канадійські українці є як не одинокі, то перші з тих, що заставляють Москву числитися з українською публичною опінією. Іншими словами, своєю **непримиримістю супроти Москви канадійські українці боронять українську справу,** заставляють Москву числитися з їх волею. А з того висновок: **боротися проти Москви дальше, бо це одинокий спосіб помагати українському народові в Европі.** Заперестати боротьбу з Москвою значить капітулювати перед Москвою і зраджувати тих українців, що на українській землі продовжують боротьбу за волю і самостійність України і за саму українську культуру".

„Новий Шлях" пише в статті „Спів сирен", між іншим, таке:

„Старинні грецькі мореплавці розказували, що на скалистих острівцях у Неапольській затоці в Італії живуть таємничі дівчата-німфи, які чарівними співами зваблюють мореплавців на беріг, а потім убивають їх. Ці казкові дівчата звались сиренами. Цей міт про сирен нагадується нам у звязку з т. зв. Фестивалем української пісні, музики й танку, який саме влаштовує большевицьке Товариство Українських Канадійців у більших містах Канади. На цей Фестиваль ТУК зорґанізовано всі свої кращі мистецькі сили. Отже й не дивно, що навіть многим небольшевикам-українцям і неукраїнцям — які були на тих фестивальних концертах, прим. в Едмонтоні, або слухали їх через радіо, ті концерти подобались. Часто почуєте: А всежтаки добре співали і грали...

„Булоб наївністю робити докори чи закиди любителям українського народнього мистецтва, що вони захоплюються українською піснею, музикою і танком, не зважаючи, хто їх виконує. Бо дорогоцінний камінь - діямант завжди остането цінним діямантом, безогляду, чи бачимо його в руці мистця-шліфівника, чи ювілера, чи вломника, що вкрав або загарбав цей діямант. Мистецька виконність Фестивалю ТУК могла бути задовільною й може такою була. Одначе тим добрим українцям, які люблять і розуміють українське мистецтво, також не від речі було б пригадати собі згаданий старогрецький міт і запитати себе: Чи не є це чарівний спів вбивчих сирен? На нашу думку, Фестиваль ТУК справді є співом сирен; сирен не казкових, а дійсних, сталінських... Москво большевицька пропаґанда вживає безліч засобів для поширення большевицького руху в цій країні. Одначе супроти українців найчастіше послугується українським народнім мистецтвом. Бо це мистецтво є найбільш люблененим і найбільш ціненим скарбом серед українського народу. А в руках спритних аґентів це мистецтво стало могутнім засобом пропаґанди".

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".